

# Danmarks kapitulasjon

Av overlege Johan Scharffenberg

Da tyske tropper var trengt inn i Danmark i morgentimene 9. april 1940, besluttet kongen i statsråd å stanse all militær motstand, under protest mot angrepet.

Det oppstod straks formodning om at det var avtalt at invasjonen ikke skulle møte annet enn en kort «symbolsk» motstand. Statsminister Stauning dementerte denne formodning i en tale på De samvirkende Fagforbunds generalforsamling 28. mai 1940.

Forhenværende statsminister og utenriksminister Eric Scavenius skriver i sin meget instruktive bok «Forhandlingspolitikken under Besættelsen» (København 1948) s. 26:

«Nogen Overenskomst, hvorved tyske Tropper skulde have faaet en dansk Regerings Samtykke til at opholde sig her i Landet, er der aldrig blevet truffet.»

Hvorfor det bl. a. var umulig å avfyre den store kanon på Middelgrundfortet ved København, ble ikke oppklart i undersøkelseskommisjonen.

Mistanken fikk ny næring ved et brev til kongen 25. juni 1947 fra løytnant Ove Leif Guldberg, han påstod at det var ført hemmelige dansk-tyske forhandlinger i Rostock 17. mars 1940. Som sin kilde oppgav han Himmlers medarbeider dr. Brandt (senere død). Guldbergs brev ble spredd også i Sverige og Norge, både i private rundskrivelser og i pressen. Påstanden ble gjentatt i en til svensk oversatt bok av godseler Jørgen Sehested. I en kronikk «Danmarks forsvarsproblem» i Morgenbladet 24. november 1948 skrev jeg: «Jeg er ytterst skeptisk overfor den, men finner det påkrevd at den blir rettslig undersøkt.» Dette har jeg også fremholdt i personlig henvendelse til dansker.

I en så alvorlig form at en rettslig undersøkelse synes uunngåelig, er påstanden nå fremsatt i skriftet «Fra utrykte kilder. Rostockmødet og Danmarks besættelse» (A. Ole-sens Forlag, Aabenraa, 1951). Etter forlydende utkom det i stort opplag og skal bl. a. være sendt til alle høyere danske offiserer. Det ble utførlig omtalt i «Der Nord-schleswiger» nr. 3, 1951.

Påstanden går ut på at uten-

riksminister dr. Munch, ledsaget av den danske gesandt i Berlin, kammerherre Herluf Zahle, direktør i krigsministeriet, generalmajor von Stemann og daværende rittmester Lunding fra hærens etterretningsvesen, forhandlet med Himmler om en fredelig besættelse av Danmark. Dr. Munch «skal hertil have svaret, at han savnede bemyndigelse til at indgå en aftale af så vidtrækkende indhold, men at han naturligvis ville forelægge de tyske ønsker og synspunkter for den danske regering» (s. 16).

Til støtte for påstanden gjengir skriftet erklæringer av den danske statsborger pastor Johannes Schmidt som i mange år var medlem av Folketinget som representant for det tyske mindretall i Sønderjylland, og fra tyskeren dr. vetr. Rudolf Jacobsen, tidligere SS-Oberführer.

Pastor Schmidt som nå er over 80 år gammel og ikke har vært tiltalt under rettsoppgjøret, har 30. august 1950 uttalt til bladet Helmdal at han til sin overraskelse hadde

møtt og talt med dr. Munch i Mecklenburg i mars 1940. Hans brev av 15. november 1950 (faksimile s. 35) til utgiveren lyder:

«De har henvendt Dem til mig ang. Doberan—Rostockmødet. Det er rigtigt at jeg ved et Tilfælde blev Vidne til at Dr. Munch og Dr. Jacobsen samme Dag, 17. Marts 1940, var tilstede i Rostock.

Jeg var dengang i Mecklenburg i et fullkommen privat Ærende og var ikke saa lidt overrasket over at møde Dr. Munch i Rostock. Vi havde en kort Samtale. Dr. Munch mente at skulle forklare sin Tilstedeværelse som et Weekendbesøg. Min Overraskelse forøgedes, da jeg kort efter mødte Dr. Jacobsen og erfarede, at han var tilstede, for muligens at assistere ved Forhandlinger mellem Munch og Himmler.

Da jeg snart mærkede at mit tilfældige Ophold i Rostock paa begge Sider virkede generende, prøvede jeg ikke paa at faa nærmere Besked, men reiste videre.

Det var for mig dog klart, at det ikke var Smaating man vilde tale om, vel nærmest om Krigens videre Forløb, og at det muligvis kunde betyde, at Danmark blev inddraget i Krigen, men det positive jeg har at sige om Doberan—Rostockmødet indskrænker jeg til, at de to Herre Munch og Jacobsen var i Rostock samme Dag.»

Dr. Rudolf Jacobsens tyske erklæring (faksimile s. 53—54) datert Hamburg 28. november 1950, går under eds tilbud ut på at han 16. mars 1940 fikk befaling om straks å reise sivilkledd til Rostock og der holde seg til tjeneste for Himmler ved

«ebenso wichtigen, wie geheimen Verhandlungen mit führenden ausländischen Persönlichkeiten.

In Rostock erfuhr ich dann von Heinrich Himmler persönlich:

1) dass der dänische Ausenminister Munch als Vertragspartner erschienen sei, und

2) dass über die reibungslose Besetzung Dänemarks verhandelt würde, die infolge der Kriegereignisse von deutscher Seite als notwendig angesehen würde.»

Dr. Jacobsen ble ikke personlig forestilt for dr. Munch.

Her reiser seg først det spørsmål om Himmler selv 16.—17. mars 1940 kjente den hemmelige plan om okkupasjon av Danmark og Norge. «Weserübung» ble godkjent av Hitler 1. mars, selv Göring ble, til sin forbitrelse, først sent innvilt.

Dernest blir spørsmålet om forhandlingene — hvis dr. Munch virkelig talte med Himmler — kan ha dreid seg om andre spørsmål (f. eks. redning av en dansk spion?)

Både dr. Munch og Stauning anså et alvorligt forsvar av Danmark som et unyttig spill av liv og materielle verdier.

Før både den første og den annen verdenskrig hadde England åpent sagt fra at Danmark ikke måtte vente hjelp i begynnelsen av en krig med Tyskland (dokumentasjon i min før nevnte kronikk).

Scavenius skriver (s. 17):

«Da det for Danmarks Stilling afgørende: Forholdet mellem England og Tyskland, stabiliseredes ved

afslutningen af den engelsk-tyske Laadeoverenskomst af 18. Juni 1935, hvis Realitet var, at England ikkendegav, at det for sit Vedkommende afskrev Østersøen, som overedes til Tyskland, kom de danske 'arvande paany til at ligge helt nder tysk Magtomraade.»

Det har vært sagt i Danmark at motstand der i ti timer kunne ha eddet Norge, men det ble i morgentimene 9. april truet med bombing av København, og flyene kretet over hovedstaden.

Scavenius forteller (s. 199) at kong Christian ved en avskjeds-idiens 5. mai 1945 sa til ham:

«Vi opnaede da, at København ke blev bombarderet, og at Landet ikke blev ødelagt!»

Det kunne ikke kreves at København skulle lide Warszawas skjebne r Norges skyld.

Men kan virkelig dr. Munch 17. ars 1940 ha fått beskjed om den ske plap uten å varsku dr. Koht? For oss er dette det viktigste spørsmål, derfor har også vi grunn å ønske en rettslig undersøkelse in hensynsløst trenger til bunns.

Johan Scharffenberg.